

JOAIA POPULARĂ

PUBLICAȚIE ENCICLOPEDICĂ SĂPTĂMÂNALĂ

DIRECTOR: ILIE IGHEL DELEANU
REDACȚIA: Str. Doamnei, 19, București

ABONAMENTUL: 5 lei pe an în toată țara.
— Cererile trebuie să fie însoțite de cost. —

M. S. REGINA LUCRÎND LA EVANGELIE

Alaltăeri s'a expus în sala de jos a Ateneului român, dulapul artistic, lucrat în străinătate, conținând Evangelia pictată de Suverana noastră și donată monastirei Curtea de Argeș.

Pe prima pagină a Evangheliei sunt scrise următoarele cuvinte:

«Lucrat-am această carte cu cele două-spre-zece evanghelii ale patimilor Domnului și Mântuitorului nostru Isus Christos pentru sfânta și dumnezeasca biserică a Episcopiei curții de Argeș, întru amintirea prea iubitei și singurei mele copile Maria, care în Joia patimilor a trecut la viața cea vecinică, și la al cărei căpătâiu am auzit cetindu-se cuvintele Domnului. Castelul Peleş 27 Aug. 1886».

Evangelia, care a fost deja expusă, acum vre-o șase ani, publicului bucureștean la Mitropolie, este un cap de operă admirat de cei mai cunoscători. Pe paginile măestre s'a concentrat toată evlavie și tot talentul unui suflet nobil ca al Suveranei noastre. Portretul de mai sus, pe care îl dăm cititorilor noștri cu această ocazie, reprezintă pe Suverană lucrând la Evangelie.

SOCIALISMUL

Cu ultimele mișcări țărănești s'a adus iarăși pe tapet chestiunea socialismului. Gazetele cotidiene au înregistrat mersul revoltelor, măsurile salutare pe care guvernul le-a luat, și desideratul de a se urmări, pe cale corecțională, Ion Nădejde și alți explozatori ai bițiilor muncitorilor naivi și creduli, dar nici un ziar n'a vorbit asupra socialismului, ce e el, cum s'a născut în alte țări, și cum a fost introdus la noi. Ne facem plăcerea și datoria a da cititorilor noștri, în două numere consecutive, părerea noastră, dreaptă și sinceră, făcând pe scurt istoricul socialismului în străinătate și la noi.

Ce e socialismul? O dată cu revoluția de la 48 s'a introdus în dicționarele *neoficiale* ale Franței acest cuvânt. Fără îndoială că, nici odată starea societății n'a fost ideală, că a existat și mizerie și bogăție și mai multă mizerie de cât bogăție. Dar dacă socialismul este *aspirația de a îmbunătăți starea socială a oamenilor*, în acest caz nu numai o mână de indivizi trebuie să se numească socialiști, ci toți, toți suntem socialiști: cine nu vrea să colaboreze la îndreptarea relelor omenești? Dacă socialismul s'ar fi manifestat numai cu acest frumos sentiment de umanitate și filantropie, în acest caz întreaga lume civilizată ar fi trebuit să formeze o ligă socialistă, toți să 'și dea mâna ca, pe o cale rațională, să mai îndulcească din mizeriile celor nenorociți.

Dar lucrul n'a fost așa. Nenumărate școli și secte s'au ivit în tabăra socialiștilor. Din multele congrese socialiste a eșit că, nu e numai trebuință să se îndulcească traiul celor nevoiași, dar a se răsturna bazele actualei societăți, și pe ruinele ei să se întemeze una nouă, în care — după cum s'a luat rezoluție în congresul de la Gotha, — «clasa lucrătorilor să predominescă, căci în fața ei cele alte clase formează o masă reacționară».

Așa vorbeau Bēbel, Lassalle, Liebknecht, șefii socialiștilor.

Și, ca să se ajungă aci, trebuiau îndeplinite următoarele puncte: transformarea proprietății private în proprietate colectivă; proprietatea să fie comună; exploatarea proprietății să fie de asemenea la dispoziția tuturor.

Iar pentru a se putea îndeplini aceste toate, trebuia ca clasa muncitorilor să

pue mâna pe putere. Cu alte cuvinte, se înlătura individul și se introducea statul. Statul era proprietar, el birtaș, el fabricant, el totul: individul nu era de cât un rob băgat pe viață la marele patron — statul. Și ca răsplătă pentru munca lui, statul îi dădea partea care-i trebuia pentru existență. Adică un fel de slugă pe mâncare și îmbrăcăminte.

Adio deci libertate, voință, inițiativă! Adio iluzii, visuri, dorințe!... Trebuia să te scoli cu clopotul la ora anumită, să bei cafeaua care ți-o da statul, să pleci la lucru cu dorobanțul în urmă, să isprăvești munca ce ți-o da statul — fie că ți convine, fie că nu; fie că intră în aptitudinile tale sau nu — să termini când sună clopotul, să mănânci ce ți dă și cât găsește statul de cuviință că ți trebuie, și iarăși aceiași viață. Unde ți sunt visurile, speranțele?... La ce le-ai mai avea!... La ce ai avea dorul de a munci ca să aduni o avere cu care să ți indulcești traiul, să ți norocești pe ai tăi, când viața ți era asigurată cum este a unui boiu, a unui cal, pe care-l exploatează stăpânul. Erai om de talent, la ce să-l desvolți? Tot atâta ți se dădea de patronul-stat — cât îți cerea stomacul; erai mai muncitor ca X., nu era nevoie să muncești mai mult, era o prostie, căci nu te-ar fi recompensat cu nimic mai mult.

Și dintr-o societate în care domnea un avânt de întrecere, de înobilare, trebuia a reduce totul la o viață de ocazii, de muncă silnică — dar și aceia e mai bună, căci ai speranța să o părăsești odată.

Iată tabloul societății visate de dd. socialiști!...

In Franța și Germania, unde lupta pentru existență e așa de îndârjită, unde oferta de brațe e întrecută de cerere, și deci o scădere însemnată a salariilor, negreșit că socialismul, trâmbișat cu fanfaronadă, a produs oare-cari mișcări în pătura muncitorilor.

«Munca trebuie asigurată și protejată» a fost strigătul socialiștilor. Fără îndoială că ar fi o nebunie a nu admite că munca trebuie recompensată. Și tocmai cea mai bună recompensă a muncii este a lăsa pe muncitor să lucreze liber, să se bucure de forțele lui fizice, de aptitudinile lui, după plac. Nu, socialiștii nu voiau aceasta. Ei au venit cu: *opt ore de lucru*. Pentru ce oare această egalitate de muncă pentru toți lucrătorii? De ce unui om robust, capabil de a lucra 12 ore, de a câștiga deci aproape îndoite; să-i împui 8 ore? De ce, când anumite epoce vin într-o afacere, când e mai mult de lucru, să nu lași ca să câștige și lucrătorii și patronii? Căci, pînă la un punct, salariul este reprezentantul legal al cantității de muncă ce produce cine-va. Un lucrător care muncește numai 8 ore va fi mai rău plătit ca unul care muncește 10. Și, deci, cu aceste 8 ore de lucru, în loc ca socialiștii să ajungă a face să triumfe marele punct din program: îmbunătățirea stărei materiale a lucrătorului, au redus considerabil salariul muncitorului și deci l-au făcut mai nenorocit de cât era.

Socialiștii francezi au înființat o

«Bursă a muncii» în 1892. La început era chestiunea de a se face, într-o mare sală cedată de consiliul comunal al Parisului, un fel de local unde să se găsească brațele disponibile cerute de patron, un fel de birou de plasare a muncii.

Ce s'a întâmplat însă? In loc ca conducătorii socializmului francez să aibe în vedere numai ajutorare a bietului muncitor fără lucru, a i găsi un loc, a l plasa în condițiuni bune, s'a făcut din această „Bursă a muncii“ un fel de centru al luptelor politice socialiste: s'a unit aceasta cu filialele din provincie, și, pe când miile de lucrători așteptau, până d. Juarez și ceilalți capi socialiști lucrau pentru reușita lor în alegeri. Guvernul aflând, Bursa a fost închisă.

*

Nici de discutat că marii cugetători, filosofi, oameni de lege, au fost atinși de starea proastă ce dăinuiește între stratele societății. Cine din noi nu se revoltă de multe ori privind inegalitățile ce domnesc. Dar, a pretinde, ca într-o pădure toți pomii, de și plantați o dată, deși eșii din aceeași sămânță, să fie egali, e nebunie. Și socialismul, ajuns a dori să facă pe toți oamenii egali, s'a numit *socialism utopic*. Nu, lumea nu se poate schimba cu o revoltă. Viața stă în mișcare, și mișcarea trebuie să fie evoluție, nu revoluție. Prin legi democratice, protejând munca, fixând diferitele raporturi între muncitori și stăpâni, asigurându-i pe lucrători la cazuri de accidente din cauza lucrului, fixând zilele de odihnă, etc. etc., astfel se va putea stabili o viață mai dulce pentru lucrători, — nu prin patronul-stat, distrugătorul fericirii omenești, răpitorul speranțelor și iluziilor, singurele care ne fac să nu ne zdrobim creierii. Omul nu e făcut numai a avea mâncare, băutură și casă. Viața asigurată a dat oamenilor mijlocii. Mai toate talentele și geniile au eșit din aceia cari au trebuit să lupte cu mai greuții; numai în aceste bătălii ale vieții se făurește spada ascuțită a eroului.

Socialismul manifestat prin legi, ca în Franța și Germania, — protejând munca și pe autorul ei, dar nu omind pe capitalist, marele autor intelectual al muncii, — e sănătos, ferește omeneala. Colectivismul, statul-patron, ajungerea la o societate de muncitori-vite, e degradarea ființei omenești căreia îi se răpește — în schimbul unei bucăți de pâine asigurată — toate nobilele însușiri cu care natura a înzestrat pe om, spre a l deosebi de dobitoace, — *voința, libertatea și aspirațiunea*.

UN BUN ROMÂN.

CRONICA ȘTIINȚIFICĂ

GENEZA SORILOR

Orî-cine cunoaște puțin Cosmosul, în al cărui haos se învârește soarele cu planetele lui, trebuie să-și fi pus întrebarea:

— Din ce s'au format toate aceste corpuri cerești și cum?

Întrebarea aceasta s'a pus de mult; ea ținea o dată numai de filosofie.

Ce poate fi mai interesant, de cât a ști cum s'a format soarele ce ne dă viață și căldură, precum și toate ste-

lele ce lucesc de-asupra capului nostru în frumoasele nopți ale anului.

Și cu întrebarea aceasta, se mai adaugă și altele de mai puțină însemnatate, ca de exemplu:

— De unde vin cometele? Ce sunt unele stele care se aprind de-o dată pe cer, lucesc ca și luceafărul, apoi după câte-va săptămâni se sting?

Filosofii antici, și mai cu seamă Tales, Anaximandre, Anaximene, Anaxagora etc. au imaginat diferite sisteme, pentru a explica tot ceea ce vedem, dar știința, fiind pe atunci încă în fașe, nu putea clădi de cât sisteme, în majoritate absurde.

De la *Herschell-tatăl*, abia a început să se discute în mod științific această problemă.

În 1612, un astronom numit *Simon Marius*, descoperise cu ajutorul Inneței, care era inventată de curând, un corp ceresc de o lucire vagă și care coprindea un câmp larg pe cer; s'ar fi putut asemăna cu o cometă dacă nu s'ar fi observat mai pe urmă că e fixă.

Cu timpul se descoperi multe alte nebuloase. *Herschell-tatăl* este însă acela care s'a ocupat mult cu aceste corpuri, cari au fost numite de astronomi: *nebuloase*.

Între altele s'a descoperit de *Huygens* și nebuloasa din constelațiunea *Orion*, una din cele mai rare curiozități ale cerului.

La început se credea că nebuloasele sunt compuse toate dintr-o materie gazoasă și incandescentă; — perfecționându-se lunetele, acele lumini vagi se descompuseră în milioane de stele; totul nu ținea deci de cât de puterea măritoare a lunetei.

Cu tot progresul ce s'a făcut însă în ce privește lunetele și telescoapele, au rămas multe nebuloase, care nu puteau fi desfăcute în stele, aceasta se atribui prea marii depărtări a acelor nebuloase.

Cu timpul însă, a venit în ajutorul științei un instrument numit *spectroscop*, care a revoluționat întreaga știință a astronomiei. — Cu ajutorul lui se poate constata starea fizică a ori-cărui corp ceresc, la ori-ce depărtare s'ar afla acel corp. — Spectroscopul poate încă să dovedească ce materii conțin stelele sau nebuloasele.

S'a constatat ast-fel că există și nebuloase adevărate, nu numai grămădiri de stele, cum erau cele relevate de lunete și aceste nebuloase sunt pe cale să formeze noi sorii.

Cum se formează sorii — sau stelele, ceea ce e sinonim — din nebuloase?

E încă un mister, care nu a putut fi cunoscut de cât foarte puțin.

S'a surprins însă multe nebuloase, care se află într-o stare identică cu aceea a soarelui nostru, când acesta a trebuit să dea naștere pământului, căci ceea ce se petrece în mare într-o nebuloasă, se petrece în mic la un soare care și formează planetele sale.

Așa, de exemplu, sunt nebuloasele din *Lira*, *Lebăda*, *Scorpionul* etc.

Sunt unele care au forma de curioase spirale, ce se apropie însă mult de forma eliptică.

Ceea ce încurează mult pe astronomi,

sunt nebuloasele neregulate, acelea cari au ori-ce formă pe care și-ar pute-o nechipui imaginațiunea cea mai vie.

Așa, una are forma literei grecești omega; o altă, cum e cea din Orion, are forma unei imense guri între-deschise, în mijlocul căreia se află șapte stele. Nebuloasa din Orion imită ochiul mai ales, prin lumina ei de un albastru misterios, care culoare se poate distinge chiar numai cu un bun binoclu. Ce legi de mecanică, își poate închipui un învățat pămîntean, că poate exista asemenea pe corpuri?

Sunt, în sfîrșit, grupări de nebuloase, cum sunt de exemplu *Norii lui Magellan* și alte câte-va în *Cîinii de vînătoare*.

La cele regulate, se poate observa asemănarea perfectă a legilor noastre, dar la cele neregulate învățații sunt încă la supoziții.

Nebuloasele de care am vorbit întâi și care se pot rezolva în stele, au numele de *grămădiri stelare*, după cum le zic francezii, sau *clusters*, după cum le zic englezii.

S'a calculat că o grămădire de stele, care abia egalează a zecea parte din discul lunar, coprinde mai mult de 20,000 de stele, de sorii, cari de sigur au planetele lor. Am deosebit deci trei feluri de nebuloase:

1) Cele care se descompun în stele, nebuloase, care deja au format sorii

2) Cele care au o formă regulată, sau mai bine zis asemănătoare cu legile ce noi cunoaștem.

3) Cele neregulate. Aceste două feluri din urmă sunt încă în ajunul facerii.

Calea Laptelui, pe care o vedem în tot-d'una ca un imens semi-cerc alburiu, și pe care am vedeau-o ca un cerc întreg dacă am putea face abstracție de pămînt, rămînînd în mijlocul spațiului, nu este de cît o nebuloasă de prima categorie, adică o nebuloasă, care se poate rezolva în stele.

În ea se cuprinde și umilul nostru soare, care a dat naștere planetei noastre.

O dată însă, toate aceste stele ce lucesc așa de frumos pe cerul senin al nopților noastre, formați o singură masă, în care toate elementele erau confundate și care nebuloasă trimitea în spațiu lucruri vagi și misterioase, contemplate de cine știe cari locuitori ai unei planete pierdute în infinitul Cosmosului.

Din masa nebuloasă, s'au format diferite grupuri de nebuloase, care cu încetul, timp de miliarde de ani, au dat naștere stelelor de azi.

Întrebarea, de unde se formează stelele? nu e însă de cît îndepărtată, căci vine fără de voie în mintea noastră o altă întrebare: de unde și cum s'au format nebuloasele?

Materia e însă vecinică, ea nu suferă de cît schimbări; nu se poate închipui un început sau un sfîrșit al materiei și numai ipoteza vecinicii poate înlătura ori-ce întrebare.

Sorii, după ce se consumă, se sting (pe cer sunt multe stele cari înclină spre epoca de stingere, ei sunt roșii și lumina lor suferă variațiuni consi-

derabile). După stingere, sorii rătăcesc în spațiu, însoțiți de cimitirele tăcutelor lor planete, pînă când un sistem solar stins, întîlnind un altul asemenea, sau chiar în activitate, se ciocnește cu el, producînd căldură, lumină, apoi mai tîrziu planete, și în sfîrșit *viața*.

Știința, elimină ori-ce altă intervenție, ba arată cum Cosmosul se conduce după legi eterne, fatale și neschimbătoare. Religionea însă a încrustat de veacuri în sufletele multora simbolul unei credinți supranaturale, într'un puternic Creator.

Infinitul din spațiu și timp, înspăimîntă mintea omenească și o face să nu creadă numai în materie și legi fatale, ci și într'un Creator,—așa se explică faptul marilor filosofi, cari au voit să împace infinitul din Cosmos, cu infinitul din sufletele noastre.

VICTOR ANESTIN

EPIGRAMA

Unui mort.

*Bucură-te... la tot pasul
Vântu'ți cântă. 'N vremea asta
Să vezi cum joacă nevasta!
— Îți cinstește parastasul.*

NICOLAE HRISTESCU.

FRAGMENT

În haine albe de mireasă, frumos gătită cu flori și beteală, stă acum în nesimțire, între făcliile de ceară și mirosul de tămăe. Cu mâinile la pept, cu ochii închiși, ale cărei gene umbrează pe figura-i albă ca de marmură, avea ceva îngeresc; cu un zămbet pe buzele-i neînsuflețite, părea adormită sub impresiuni de visuri dulci.

Priveam în juru-i: din ori-ce piept eșeau suspine, pe toate fețele erau lacrimi, și totul era în jale. Iar eu, zăream această priveliște dureroasă, în care singură păream că stau cu sufletul în nesimțire pentru această ființă pe care am iubit-o în viața-i cu sinceritatea și dragostea unei sorori iubite, și acum, eu nu puteam scoate o lacrimă; eu, care adesea ori am plâns cu ea, când îmi tănuia inima-i și cele mai întime cugetări ale sufletului ei. Acum de și o vedeam în nesimțire și pentru veci pierită dintre noi, dar sufletul ei mi se părea că încă e aci aproape, îl simțeam pătrunzându-mi inima și cercetîndu-mi durerea ce simt în fața morții ei. Vedeam că nu isvorăște o lacrimă pe fața mea. Și atunci, privind la cei din jurul meu, gândeam pentru ce aceste lacrimi și suspine? Pentru acest suflet ce s'a stins? zadarnică găseam jalea lor. Eu care singură știam să o înțeleg în viața-i și care îi găseam toată dreptatea, când cu mâhnire îmi spunea: că toată liniștea și pacea sufletului ei nu i-o poate da de cît mormântul. Și acum eu, în acest moment, vream să găsec pe fața mea, urmele unei lacrimi de durere, pentru acest suflet, care azi numai suferă o viață a cărei soartă i-a fost îngrată și atât de rea, când azi acest suflet și-a regăsit pacea și liniștea ce a dorit-o atît: vecinicul somn, neturburat de gânduri chinuitoare și amare.

Oh, a plînge în fața morții ei, pentru că durerile au încetat pentru vecie, mi se părea ceva nefiresc, înjositor, o tiranie chiar, și cu toate astea în jurul ei auzeam suspine, pe toate fețele vedeam lacrimi și totul era cuprins de jale!

Câte-va luni trecuseră, de la moartea bunei și iubitei mele prietene și mereu amintirea ei era cu mine, și în vis vecinic eram cu ea, poate că sufletul ei încă era printre noi; ori știind că de mult țineam la ea, venea în visurile mele pentru a-mi arăta, că acum ori-ce suferință pentru ea a încetat. În visul meu, o vedeam înconjurată de o rază mare de fericire, după cum îmi spunea ea; și că trăește o viață nouă, mi spunea că a găsit o fericire de care nu s'ar fi gândit că poate să existe; și că această fericire nu îmi o poate descrie, dar că ea îi vecinică, și nu se teme că i-o va lua cine-va, vre o dată. Aci, îmi spunea, nu e ca în lumea noastră, aci nu e lupta pentru trai; invidia, răutatea, minciuna și ura, aci nu își au locul, nu li se știe numele, aci nu e de cît dreptul fie-cărui la fericirea vecinică, neperitoare și neturburată de nimeni! Aci e locul celor cari pe pămînt au fost desmoșteniți de ori ce bine, locul de fericire pentru ei aci e, unde mi s'a dat și partea mea de fericire, ca să dispun pentru vecinicie.

Sărmană prietenă, care să fie sufletul tău neperitor, ce vine în somnul meu a-mi arăta fericirea ta, cum în viață îmi ai arătat durerea ta? Ori gândirea mereu către tine, mă face să am astfel de vise?

Oare sufletul tău plutește într'o nouă viață?

O, dacă ceea ce îmi spui tu, în visurile mele, ar fi adevărat, desigur că o astfel de fericire îți era meritată cu drept cuvânt, pentru un suflet bun și drept ca al tău. De aceste gândiri, mintea mea era cuprinsă, cînd, privirea îmi fu atrasă, în ziarele ce primisem dimineața, asupra unei publicații și asupra căreia cercetându-i foile dădui de o navelă în formă de roman cu cuprinsul următor:

SCRISOARE

S'a zis: pe poezi numai poezi îi înțeleg, adevărat sau nu, nimeni nu cată să pătrundă adevăratul înțeles. Nu știu dacă am putut să păstrez convingerea, adesea îndoeli mi-a cuprins mintea mea și de cite ori n'am crezut greșită această părerea creatorului ei, și totuși întreaga mea simțire, până în cele după urmări momente din viața-mi, îți sunt consacrate, cea din urmă gîndire voii trimete-o la tine!

Ultimul timp a sosit, nu mai am putere a duce o viață, de desnădejde și de durere. Dacă am luptat în contra simțirei mele un îndelung timp, am crezut a fi mai tare pe voința mea. Dar în luptă am suferit, biruitoare n'am putut fi, iubirea nenorocită ce în sufletul meu ai pus, mi-a nimicit ființa. A mai prelungi o astfel de viață, e a lungi o agonie.

Dacă din cruda-mi vîrstă, durerea mi-a fost tovarășe a vieții mele, dacă

ea nu m'a părăsit, și ca o fică supusă m'am plecat ei; martirizarea-i nu mă speria și puterea de luptă nu mă părăsea. Dacă soarta a fost vitregă cu mine, m'am gândit în tot-d'auna la toți cei cari sufăr, și cu ei am plins, și lacrimile adesea m'au mîngiat, usurindu-mi greul ce atît apăsa pe inima mea. De cite ori nu am cugetat la nemurirea sufletului, amăgindu-mi imaginația cu aspirațiuni mistice, din alte lumi, lumi în care cei nefericiți să-și găsească acolo o răsplată în bine, pentru tot ce aci merit e să sufere. Și atunci, pentru moment, pare că o liniște își găsea sufletul meu, până cînd și aci îndoiala venea să-mi turbure această imaginară pace a sufletului meu!

Astăzi, cînd nimic nu poate să-mi mai amăgească cugetele mele, astăzi cînd, numai la auzul numelui tău e un tremur și o paloare îmi cuprinde fața, iar inima inconștient îmi isbește puternic peptul. Astăzi cînd lipsa ta mă doare și îndoiala îmi amărăște mai mult fie-care clipă din viața mea. Astăzi vreau să sfîrșesc această luptă zadarnică, a unei vieți vecinic îndurate.

Acum cînd ființa ta e cuprinsă în întreaga mea simțire, îmi pare că văd figura ta, iar la auzul meu cuvintele tale îmi revin. Te văd par'că stergindu-mi lacrimile ce-mi puneră fața mea, și dîndu-mi ultima putere pentru a scăpa de-o viață zadarnică și plină de dureri. Acum nu-mi lipsește curagiul; în curînd totul se va sfîrși!

O, dacă vre-o dată ne vom regăsi, în alte lumi, cine știe? fi-vom acolo fericiți? Fericire; dar oare am dreptul să vorbesc de fericire cînd mă îndoesc că ea poate să existe? Oare nu e numai un cuvînt, sub forma închipuirii, pentru a tortura mai mult întreaga omenire, care aleargă atîta după aceea ce se numește fericire. Mi-aduc aminte, de cite ori lacrimi de mulțumire mi-au căzut pe rîndurile-ți, scrise pline de iubire, ce le citeam cu atîta dragoste, și care, ca razele cele mai dragi ale unui soare îmi încălziau sufletu-mi și mă făceau să uit de atîtea mîhniri ale acestei vieți. Oare acele scumpe impresii ale sufletului se pot numi fericiri? De ce? Acelea-și rînduri citindu-le azi, ele nu pot să-mi aducă aceeași mulțumire, aceea-și impresie de atunci, de cit că lacrimi de mîhnire, să cuprindă mai mult simțirea mea!

O lume, vecinic plină de dureri, pentru ce mi-ai dat tu viața ce nu ți-am cerut-o? Care ți-a fost scopul aducerii mele pe acest glob pămîntesc.

Tu trebuie să știi că, fie-care lucru, trebuie să aibă un scop, o menire, pentru a ține un loc în teatrul tău, al cărei spectator ești tu, care privești și admiri rolurile ce se țin.

Ce rol mi-ai incredințat tu mie, adesea am cugetat să pătrund, n'am găsit de cit, că poate suferința omenirei te mîngie pe tine, natură aspră și nedreaptă. Apoi, află dar, că puțin timp te vei mîngia de ceea ce mi-ai dat să îndur, de rolul ce mi-ai dat în teatrul acestei vieți.

De miine un desmostenit mai puțin vei număra printre desmosteniții tăi.

Da, și numai acest gînd mă mai liniștește.

Acum pentru ultima oară în viața mea, simt că o pace îmi învâluie simțirea; e gîndul că nu voi mai suferi.

Iar tu, dacă aceste rînduri, după mărtașa mea, vor ajunge până la tine și vor întuneca pentru moment ființa ta: gîndește-te la timpul cînd cuvintele tale pline de iubire le ascultam cu atîta drag simțind impresiunea aceea care poate a fost unica-mă fericire ce-mi-ai putut da.

Dacă m'ai uitat, iartă pe aceea care nu te-a putut uita!

Adio!

Aci se termină scrisoarea. Nuvela purta drept iscălitură un pseudonim din care am ghicit numele prietenei mele, ceea-ce m'a mișcat atît de puternic, o citii de nenumărate ori, și nu puteam să-mi explic dacă aceea scrisoare era în adevăr a ei, sau prin o coincidență fatală în închipuirea mea o credeam a ei.

Atunci, cu gîndul meu departe spre amintirea ei, privi în jurul meu, era atîta lumină, prin fereastră vedeam raze aurii de soare ce înveseleau natura, în aer ușoare păsărele sburau vesele, bucurîndu-se de atîta seninătate, totul în jurul meu părea îmbrăcat în veselie, numai pe fața mea erau lacrimi și în sufletu-mi durere.

O, bună și iubita mea prietenă, faci cerul ca acolo unde te afli, sufletul tău să uite viața, în care ai plîns și suferit. Vino încă în visurile mele și dă-mi convingerea că fericirea ai găsit-o acolo unde suferințele tale au încetat!

ELISABETA M. Z. IONESCU.

VOINȚA

Voința e puterea ce domnește peste toate cele-lalte puteri trupesti și sufletesti ale omului.

La porunca ei, organele se supun, se mișcă, se îndoesc, se exercită admirabil.

Cînd lipsește voința, putem avea ochii deschiși și să nu vedem, urechi și să nu auzim.

Insistența voinței are și paradoxele ei.

De exemplu, curajoșii marinari cari înaintază spre Polul Nord, se reîntorc în patrie, purtînd singura parigorie că au putut semna pe înghețatul teren urmele voinței omenesti.

Ce putem însă spune despre tînarul dulgher englez Arisson, care locuia într-o provincie necunoscută a Angliei și auzind că, Camera a fixat 10.000 de lire ca premiu pentru acela care va inventa și construi un *Orologiu astronomic*, și-a zis: «Vreau să câștig cele 10.000 de lire».

El, aruncă jos sfredelul și ferăstrăul și se făcu ceasornicar. 40 de ani lucră și în fine cîștigă premiul dorit.

Indienii cari locuiesc pe lîngă Amazona cînd se însoară sunt obligați a ține brațul drept într'un sac plin de insecte cari îi înțapă suferînd, toate durerile, surîzînd.

Puterea voinței se ridică la ast-fel de grade cite-odată, în cit nimicește durerea.

Apostolii Cristianismului precum și victimele științei mărturisesc aceasta.

Ce nu au operat și făcut prin voința Impăraților-cuceritori Alexandru, Cezar și Napoleon? Politicianii Cromvel, Cavour și Bismark? Științificii Galileu și Newton?

În puterea aceasta a voinței recunoști, cu drept cuvînt, ceva supraomnesc, recunoști adevărul cuvintelor poetului:

«Toate subjugînd sub picioarele mele».

CONSTANTIN.

SCRIITORII ROMÂNI

Eugen Vaian

Dăm azi portretul regretatului literat și ziarist Eugen Vaian, mort anul trecut la Paris, în niște împrejurări dureroase, departe de țară și de toți acei pe care i-a iubit.

Vaian s'a născut la 1871 în orașul Bacău unde și-a petrecut o copilărie răsărită, care nu prevestea într'un nimic viitorul lui sbuciumat.

Inzestrat cu o simțire aproape feminină, de o susceptibilitate rară, fără cea mai mică noțiune de practica vieții, modest, blînd și sfîcios, a fost predestinat înfrîngerilor.

Teatrul de provincie, cu piesele de pirați și haiduci, îi înflăcărară într'atîta inspirațiunea, în cât fugi din casa părinților săi și se înrolă într'o trupă de actori.

Cînd însă își dădu seama de toate mizeriile morale și materiale, nepotrivite cu firea lui delicată și idealistă, căută să-și îndrepte activitatea într'altă parte.

Din cititor și admirator al revistei «Contemporanul» ajunse mai tîrziu colaborator la acea revistă, iar în anul 1889 fundă în Roman revista «Școala Nouă», la care debutară o sumă de talente afirmate azi.

Prin 1890 veni în București, colaboră la diferite reviste și ziare între care *Românul*, *Bucureștii*, *Războiul*, *Adevărul*, *Țara*. Calitatea cea mare a lui Vaian,—și în același timp defectul său,—era că în ori-ce lucrare își punea toată inima și creierul.

În ce privește aranjarea estetică a unei gazete, era neîntrecut. Și la diferitele ziare pe unde-a scris a înființat rubrică cu deosebit succes.

În 1892 se căsătorii cu Laura Vampa, distinsa scriitoare, și această căsătorie a contribuit mult la desfășurarea talentului său.

Idealul lui era de a face un ziar popular, după exemplul și spiritul ziarelor din străinătate. Dar aceasta trebuia să rămână vecinic un vis nemişcat, România fiind o țară mică și deci neîndestulătoare pentru sacrificii așa de uriașe. Dar Vaian, stăpînit de pasiunea idealului său mareț, nu putea să-și dea seama de realitate. Înființă ziarul „Presa” la care nu numai că-și risipi puterile lui de intelectual, dar își îngropă pîn' la cel din urmă ban.

Cînd văzu că nu mai poate lupta spre a-și susține idealul, încercă o așa de mare zguduire că fu pe cale de a-și perde mințile.

Atunci plecă din țară, nădăjduind să uite, să reinceapă în altă parte o nouă viață.

Poate ar fi izbit, dacă simțirea lui nu l-ar fi trădat și de astă-dată.

Departă de copiii săi și de o tovarășă devotată, mahnit că nu poate să-i aducă lângă dansul mării curând, de teamă să nu inebunească de durere, a preferat să se omoare aruncându-se într-un moment de disperare înaintea unei locomotive.

Acesta a fost tragicul sfârșit al unei vieți sbrucumate și îndurerate. Natură fină, plâpândă, vecinic agitată, bietul Vaian n'a avut tăria să sufere, inima tare să lupte înainte cu nenorocirea și a căutat să curme singur ceea-ce taie vremea.

În scrierile sale, — și Vaian a scris multe bucăți bune, pline de vervă, — respiră minunat de bine suflul autorului.

Toate sunt pline de o melancolie amară, de o ironie ascuțită: căci așa sunt cei cari suferă.

Publicăm mai la vale — în no. viitor vom mai da și altele — o poezie datorită lui E. Vaian.

O notă bună pentru d. Socrate Georgescu, unul din amicii lui Eugen Vaian, care, ca un omagiu adus talentului reposatului, a dat la lumină într-un elegant volum „Proză și Versuri” de Eugen Vaian, scrierile acestui tânăr scriitor.

CHEMARE

*Cum mă pierdusem printre pietre
Ce stau mormintelor în față!...*

*Uimit de liniștea din juru'mi
Uitasem dragostea de viață.*

Prin soapta sălciei pletoase

Un glas de-aramă străbătut;

Chemând cu vocea-i plângătoare.

«Hai, vin și tu!.. Hai vin și tu!»

Și mai în toate scrierile lui E. Vaian respiră aceeași melancolie.

CESARINA

Drama aceasta înspăimântătoare pe care v-o povestesc, este adevărată, căci face parte din acele lucruri cari nu se știe prin ce voință crudă și a tot puține se întâmplă.

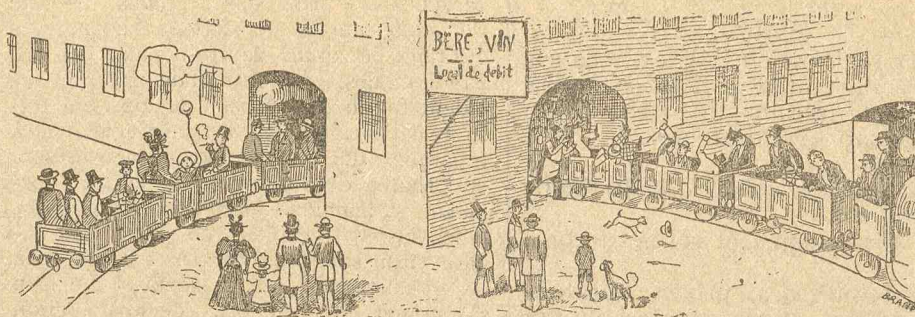
După moartea tatălui, rămase foarte sărace, ea și mama sa, și încă și cu datorii. Cum să le plătească? Cu ce să se întreție? Lipsa le fu cu atât mai penibilă cu cât ele obișnuise a trăi în belșug și chiar luxos; tatăl, pictor de tablouri, câștiga bune parale, însă le cheltuia repede fără să se îngrijească de ziua de mâine: prânzuri, viajuri, servitori în atelierul cel mare, toate nimicurile și le îndeplinea. Acum nici un venit.

Trecuse săptămâni de când cele din urmă bijuterii le dusese la muntele de pietate și bronzurile japoneze și vasele de china, la cumpărătorii de ocazie de obiecte de artă. În tot momentul veneau neguțătorii, care, unul le dase lemne, altul ouă și toate pe credit, pentru că tot-d'a-una portofoliul... era uitat acasă.

Țanc! Țanc! Țanc! Spalătoresele sunt teribile; trimit niște fete mici ștregăroaice, care sună foarte mult — din cauza șgomotului care le amusează, — une-ori, după tactul vre-unui cântec la modă. Sare să deschidă. Când cine-va nu are bani apoi e decis foarte bine să nu deschidă nimănu. Dar ținătura se îndoeste. Se deschide și atunci gesticulațiunii, strigăte la cari se răspunde prin suze cu o voce încetă.

Cesarina eșia din aceste scene triste, sfărâmată, chiar rușinată, cu remuscări, că dase suze grele unor oameni, cari aveau tot dreptul.

Din viața veselă studențească

Cum intra studentii la noul local american „La berea cu vapor” și...

Cum sunt scoși apoi, peste vre-o câte-va ceasuri.

Se întorcea în atelierul atât de strălucit odinioară prin fel de fel de stoffe și așa de vesel prin nimicuri bizare și acum cu totul gol, în care mama, o italiancă pe care durerea o îmbătrânise d'odată, trântită jos, își petrecea tot timpul încălzind pe un mic cuptor, cafeaua cu lapte, pe care o mânca cu mare poftă.

Atunci Cesarina, frumoasă, de șapte spre-zece ani, inteligentă și mândră, simțea că îi lipsește curajul și suspina în vre-un colț cu fruntea lipită de zid. Se revoltă contra destinului. Are să lupte și să învingă, va câștiga atât cât îi trebuie ei și mamei sale să trăiască. Pictor puțin, muzicantă idem, căută lecțiuni și găsi elevi mai mulți de cât voia dansa. Oamenii se entusiasmară numai de cât de această curagioasă fată, care privea munca și nenorocirea fără lacrimi, cu o tărie bărbătească. Printre toate femeile ale cărora portrete le făcuse tatăl ei, se încinse un curent să-și dea fie-care copiii, unii pentru a învăța pianul, alți desemnul de la tânăra fată. Toți o laudau. O plăteau foarte scump, plus cadouri. Belșugul reveni.

Câte-va bijuterii retrase de la muntele de pietate și vândute, le permisesse să mobileze din nou atelierul, sala de mâncare și cele două camere. În fine, un fel de bogăție care nu dură mult. La mama uneia din elevele sale, un tânăr, fiul proprietarului casei, se agăța de ea cu patimă și voi s'o ia de soție. Îi iubea ea?

Poate. Femeile părăsite, primesc cu plăcere, consolarea dragostei. Se făcu un mare șgomot. În opinia publică asemenea schimbări rezezi se află numai de cât. Incepu a perde o lecție, două, trei, până ce le perdu pe toate. Ruină complectă. Nu mai avea nimic.

Mama, în atelierul, care pentru a doua oară nu mai avea mobile, mai prăpădită, mai părăsită, se făcea ghem, încălzindu-și laptele și devenind din ce în ce mai idioată. Nu se mai scutura de lăncezeala digestiei, de cât ea să zică cu o limbă ascuțită cuvinte: că mănâncă prost, că nu mai are așternut pe pat, nici lemne pentru a-și încălzi cafeaua. Țanc! țanc! țanc! erau ștregăroaicele care cântău o arie de operetă pe sonerie, cu acompaniament de degete pe lemnul ușei.

Când pierdu ori-ce speranță — toate ramurile de cari s'ar fi putut agăța din nou — când precupeța nu le mai da ouă,

lemnarul lemne și măcelarul carne, când mama, în sfârșit, slabă, cu pielea străvezie și sbărcită, fu nevoită să se lupte cu supă de miez de pâine cu sare și aia rece, atunci prin această ruină Tripier apăru; Tripier se mai numea și Maman, — mamă a tuturor sormanilor tinere fete orfane — pânditoare de ocaziuni și care promitea totul aceluia care nu avea nimic.

Ea venea cu oferte cam în soiul ăsta: un domn foarte cum se cade, încă tânăr, care cunosuse pe Cesarina încă din timpul când trăia tatăl ei...

Și aceasta are să fie pentru tot-d'una. El oferă un apartament, o sumă mensuală plătilibilă exact și de la început, pentru a regula micile daraveri, zece mii de franci dintr'un condei. Nu se mai găsește om ca acesta!

Ceea ce spunea Tripier, nu avea nici un interes pentru sine, ci pentru Cesarina care ar face foarte bine să profite de această șansă.

Ea, buna femeie, nu ar fi luat pe d'asupra nici un ban peste cei zece mii de lei. Vorbea din toată curățenia inimii! Mai târziu se va vedea, se va aranja.

Încă nu sfîrșise de vorbit, când Cesarina apucând-o de umeri o aruncă pe scară, întoimăi ca pe un lucru prost și neplăcut din naintea ușei.

Dar mama, din camera cea l'altă, striga: «Ia zece mii de franci, că sunt bune parale».

Și mizeria devenea din ce în ce mai oribilă și înăbușă pe Cesarina.

Ultimele vechituri fură vândute, scaunele sfărîmate pentru a putea face focul, și aproape nu mai avea nici rochie peste fustă...

Se împrumutase cu câți-va bani de la o vecină și nu'i mai dăduse.

Mama văzând cuptorul stins, fără nimic, repeta cu niște mișcări desperante: «Zece mii de lei, zece mii de lei!».

La urma urmei biată Cesarina desperată alergă la Maman.

— Fie, zise, voesc acum. Măine mă duc la acel domn. Dar azi să-mi dai douăzeci lei, nu mai mult». Tripier dăduse douăzeci de lei pentru că în comerț avansurile joacă un rol important.

A doua zi Cesarina mergea la «Domnu», după cum promisese.

Nu era bătrîn. Fața dulce o privea cu o tandrețe pasionată. Ea calmă, foarte rece, rezolută.

Atunci ea zise:

— Zece mii de lei, nu'i așa?

— Da, zece mii de lei.

— Unde sunt ?

— Iată-l.

Apucă legătura cu bilete de bancă, se așază dinaintea unei mese, scrise, vâri biletele într'un plic și zise :

— Chemați servitorul d-v.

Servitorul intră.

— Du această scrisoare la destinație numai de cât.

Când fură singuri, el voi să s'apropie de ea.

Nu o înțelegea, o privea mirat, aproape rușinat. După un sfert de oră ea reluă :

— Servitorul D-v. trebuie să fi ajuns la mama mea. Foarte bine. Ascultați-mă. Din această oră eu nu mai pot de cât să aleg, din două infamii, una : ori prostituarea, ori hoția. Prefer dar pe cea din urmă.

Și scoțând din buzunar un revolver pe care îl cumpăraseră cu cei două-zeci lei dați de Maman, își sbură creierii.

O bucată plină de sânge, căzu într'un pahar ce se afla pe masa lucie și strălucitoare, pahar care era destinat pentru desfătarea pradei.

După C. Mendès de POPESCU-TITAN

PAȚANIILE LUI GULLIVER

(URMARE)

2

După ce mă văzură făcând toate minunățiile aceste, începură să strige de bucurie și să joace, repetind cum făcuseră de mai multe ori : *Hukinah Degul*. Puțin dupe aceea auzi o aclamație universală, în care se repeta dese ori cuvintele ; *Peplone Setlan*, și văzui mulțime din ei repezindu-se la mine și după ce mă desfăcură din legăturile din partea stîngă, îmi unseră fața și miinile cu o unsoare care mirosea foarte bine și care, foarte repede, vindecă înțepăturile pe care mi le făcuseră săgețile. Dupe toate aceste, începu să-mi fie somn și adormi ; dormi vre-o opt ceasuri fără să mă deștept, căci doctorii, dupe ordinul împăratului, îmi amestecaseră în vin dootorii adormitoare.

Pe vremea ce dormeam, împăratul din Lilliput, (așa se chema țara aceea) porunci să fiu adus în fața lui. Hotărîrea aceasta s'ar părea poate îndrăzneată și primejdioasă, totuși, după părerea mea, era un plan tot atât de prudent ca și primejdios ; căci, în caz când acel popor ar fi încercat să mă omoare cu săgețile și lăncile lor pe vreme ce dormisem, m'ași fi deșteptat de cum ași fi simțit durere, ceea ce m'ar fi înfuriat și mi-ar fi dat puterea să rup legăturile care mă mai țineau la pămînt ; și, apoi, cum nu erau în stare să mi se împotrivească, i-ași fi stîlcit pe toți.

Puseră deci la lucru cinci mii de lemnari și de ingineri pentru a construi o trăsură : era o căruță de vre-o trei palme de naltă, vre-o două-zeci de lungă și vre-o șase de lată. Când fu construită, o aduseră la locul unde eram. Cea mai mare greutate fu însă de a mă ridica și de a mă pune în căruță. Cu pîrghi și cu frîngii pe care de abia le duceau nouă-sute de oameni, reușiră în vre-o trei ceasuri să mă ridice în căruță și să mă lege. Știu toate aceste, după cele ce mi s'au spus pe urmă, căci în tot timpul acela eu dormeam foarte greu. O mie cinci sute de cai, cei mai mari din grajdurile împărătești, fie-care de câte o jumătate

palmă înălțime, fură înhămați la așa zisa căruță și mă tîrîră spre capitală, departe de acolo cam de un sfert de kilometru.

Eram pe drum de vre-o patru ceasuri, când fui deșteptat de o dată printr'un accident foarte caraghios. Cum opriseră trăsura a câtă-va vreme ca să-i facă o mică reparație, doi sau trei locuitori avuseseră curiozitatea de a'mi privi fața pe când dormeam ; și, înaintînd foarte încet către obraz, unul dintre ei, căpitan de gardă, își băgase vîrfurile sabiei pe nara mea stîngă, ceea ce gidilindu-mă, mă deșteptă și mă făcu să strănūt de trei ori. Merserăm apoi, aproape toată ziua, și ne oprirăm peste noapte, avînd în prejurul meu cinci sute de oameni de pază, parte cu torțe și parte cu arcuri, gata să tragă dacă ași fi îndrăznit să mă mișc. A doua zi, la răsăritul soarelui, ne continuarm călătoria, și pe la amiază ajunserăm la vre-o sută de pași departe de porțile capitalei.

Împăratul și toată curtea eșiră ca să ne vadă ; dar ofițerii nu voriră să consimtă nici în ruptul capului ca Majestatea Sa să se 'ncumete să se urce pe corpul meu, cum făcuseră cei-l-alii.

Acolo unde trăsura se oprise, era un templu vechiu, prețuit ca cel mai mare din tot imperiul, și care, fiind fost spurcat printr'o crimă ciți-va ani în urmă era, dupe credințele poporului Lilliputan, considerat ca păgîn și, pentru acest motiv, întrebuițat la diferite alte nevoi. Se hotărî să fiu adăpostit în acest vast edificiu. Ușa cea mare avea aproape patru palme de înălțime și două ca lățime ; de fie-care parte a ușei erau două ferestre de cite un lat de mînă de mari. De fereastra din stînga, lăcătușii regelui prinseseră nouă-zeci și nouă de lanțuri, ca cele pe care la întrebunțează la ciasmornice doamnele în Europa ; cu cel-l-alt capăt al lor fură prinse de piciorul meu stîng, cu trei-zeci și șase de lăcăte. Peste drum de templu, de cea-l-altă parte a drumului, era un turn de cel puțin zece palme înălțime ; acolo trebuia să se urce regele cu mai mulți din cei mai mari seniori ai lui, pentru ca să mă poată vedea bine.

Măi mult de o sută de mii de locuitori eșiră din oraș, de curiozitate, și, cu toată garda ce aveam, cred cu nu a fost mai puțin de zece mii de oameni, care au

în două picioare ; prințul acela însă, care era un excelent călăreț, se ținu bine în scări, pînă ce suita lui veni să țină calul de hături. Majestatea Sa, după ce se dădu jos, mă privi de toate părțile cu multă admirație, stînd totuși totdeauna, din precauție, cit mai departe de mine.

Împăratul, prinții și prințesele de sînge, însoțite de multe dame, mă priveau, stînd pe fotolii, din depărtare.

Damele și curtenii erau toți superb îmbrăcați, așa că locul pe care l'ocupa curtea mi se părea ca o stofă frumoasă, întinsă pe pămînt și brodată cu flori de aur și de argint. Majestatea Sa Imperială îmi făcu onoarea să'mi vorbească dese ori și eu îi respunsei tot de-a-una, dar nu ne-am înțeles nici unul nici altul.

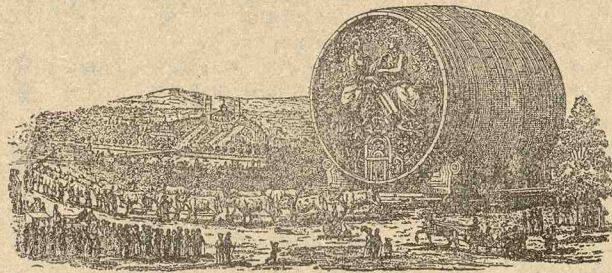
Peste vre-o două ceasuri Curtea se retrase și mi se lăsă o gardă puternică pentru a împedica obrăznicia și poate curiozitatea populației, care, cu multă nerăbdare, venea grămadă să mă vadă de aproape. Ciți-va dintre ei avură îndrăzneală de a trage în mine cu săgeți, din care una era cit pe-acum să'mi pleznească ochiul stîng. Colonelul arestă pe șase din vinovați și nu găsi altă pedeapsă mai proporționată cu vina lor, de cit să'mi-i dea pe mînă legați. Îi luai deci în mîna mea dreaptă și băgai cinci în buzunarul hainei mele, și, pe cel de al șaselea, mă prefăcui că vreau să'l mînc de viu. Bietul mititel scotea țipete îngrozitoare, și colonelul cu ofițerii erau foarte îngrijați, cînd mă văzură mai cu seamă scoțindu-mi briceagul. Le astîmpărai însă foarte repede frica, căci, cu un gest blînd, îi tăiai repede legăturile și l'pusei jos ; el o rupse la fugă. Ertați pe cei-l-alți tot asemenea, scoțindu-i unul după altul din buzunar. Băgai de seamă cu plăcere că soldații și poporul fuseseră foarte mișcați de omenia mea, care fu raportată la curte și'mi făcu multă onoare.

Drept recompensă, cei eliberați din mâinile morței, au cumpărat cel mai mare butoiu ce exista în capitala regatului, răsasuvenir de la o Expoziție națională, și umplându-l cu vinul delicios al țerei l'au suit pe un car tras de v'o 12 perechi de boi. Butoiul era în mărime de vre-o 3 palme și mi-a ajuns tocmai cinci zile ca să'l golesc tot. Lor le-ar fi ajuns pentru un regiment întreg ca să'l îmbete.

Știrea sosirii unui om atît de mare răspîndindu-se în tot regatul, atrase un foarte număr de curioși și de gură cască ; așa că satele fură aproape părăsire și cultura pămîntului ar fi suferit fără îndoială dacă Majestatea Sa Imperială n'ar fi prevenit faptul prin diferite ordine și decrete. El porunci deci ca toți cei cari mă văzuseră să se întorcă imediat

pe la ei și să nu se mai apropie de locul unde eram eu, decît cu o permisie specială.

În timpul acesta Împăratul ținu mai multe consilii pentru a hotărî ce era de făcut cu mine. Am aflat pe urmă că Curtea a fost foarte nedumerită. S'au temut ca nu cum-va să reușesc să'mi sfărăm lanțurile și să reușesc să fug ! Se zicea că hrana mea, pricinind o cheltuială foarte mare, putea produce o foamete în țară ; s'a dat părerea să fiu lăsat să mor de foame, sau să fiu ucis cu săgeți otrăvite ; dar cugetară că infecțiunea unui corp atît de mare ca al meu

vrut să se urce pe corpul meu, cu scări, dacă nu s'ar fi publicat un decret al Consiliului de Stat, care să'i oprească.

Nu se poate închipui sgomotul și mirarea poporului, cînd mă văzură în picioare și plimbîndu-mă, căci lanțurile erau destul de lugi pentru a mă lăsa să fac un mic cerc.

CAP. II.

Împăratul, călare, veni într'o zi cătră mine, ceea ce era să'l coste foarte scump, căci la vederea mea, calul, înspăimîntat, se ridică

ar putea aduce ciuma în capitală și în tot regatul.

(Va urma).

Păunul de la liceul Lazăr

Nu trebuie a aștepta ca în lume dracii să umble cu coarne și nebunii cu clopoței. *Schopenhauer*

Intr'o broșură intitulată «Ficțiune» scrisă de cunoscutul nostru ilustrul onestul și modestul d. Vasile Păun, dascăl la liceul Lazăr din Capitală, vedem lămurit ce e îndrăzneala și ignoranța omenească. Intr'adevăr, după ce în ea dă sfaturi cum să se facă poeziile—par' că ar arăta ucenicilor de la cismărie un calapod oare-care—și după ce critică pe unii din poeții de valoare, mai ales pe nemuritorul Eminescu, despre care Păunul zice cu nerușinare «*că a avut destule păcate ca om și ca scriitor*»—ca și cum Păunul și-a uitat păcatele sale ce au venit înaintea Tribunalului—el termină broșura cu o poveste poetică (zice el!) «Sihastrul».

Să începem a înșira pe cât e cu putință, versuri din poeticul «Sihastru» al Păunului:

(Pag. 93). «*La scânteile de fulger smulse din copite din granitul sur și sec.*»

Auziți Păunul smulge fulgerile cu copitele. *Sur și sec e granitul Păunului.*

(Pag. 96). «*Par' că 'n mintea mea cu hohot ride nebunia; bate ceasul rătă.*»

Negreșit așa o fi în mintea Păunului: îi ride nebunia.

Apoi iată cum Păunul exprimă furia unui eroi:

(Pag. 111). «*De o dată, ca un taur, ce scăpat din lanțuri rasna peste un ogor Ochii turburi, muge, rage, scurma gropi și sanțuri, cu nervos picior!*»

De-ai-a ești tu așa bătăran, Păunule, că ai dracii d'astea 'n cap și picior nervos.

Mai la urmă eroul Păunului

«*sare 'n sus buimac !!!*»

și în fine chiar inebunește în toată regula!!!

(Pag. 116). «*Ast-fel Dan nebun aleargă, sare din speluncă în speluncă, prin furtună și potop. Pumnii umbrelor, arată stei în stei aruncă fără rost nici scop.*»

Par' că ideile în capul tău, Păunule, au rost și scop! Alt-fel nu îți făceați tu epitaful când scriai:

«*Așa se bate gândul în strimtul nostru creier Și 'n cerc fatal se 'ntoarce ca boul greu la treer.*»

Gura păcătosului adevăr grăește: el are un bou în cap de la care se inspiră.

Păunule, Păunule! De la tine ai început Musele să aibă coarne și coadă.

CENSOR

CRONICA EVENIMENTELOR

DIN ȚARA

Cu o deosebită plăcere aflăm că distinsa studentă a facultății de litere, d-șoara Maria Duca, a trecut cu un strălucit succes licența în litere și filosofie tratând despre «Enăchiță Văcărescu». Teza sa conține peste 500 de pagini și e prima lucrare în românește de acest fel. D-șoara Duca a fost obiectul unor felicitări deosebite din partea juriului xaminator.— O serbare națională și

pioasă a avut loc Duminică trecută în comuna Domnești, Jud. Muscel, cu ocazia inaugurării tablourilor eroilor decedați în războiul pentru independență. Au luat parte mai mulți domni învățători din comunele vecine, precum și d. revisor școlar. În aceea zi s'a pus și bazele unei societăți de apicultură, «Fagurul». D. P. Diaconescu, distinsul învățator din Berevoești-Ungureni, abonatul nostru, care ne comunică aceasta, ne asigură că societatea are toți sortii de isbîndă.—I. P. S. S. Mitropolitul Primat s'a întors în capitală Miercurea trecută, venind de la Paris unde fusese în inspecția capelei romine.—Corpurile legiuitoare prin Mesagiul regal s'au prelungit până la 15 Martie.—Răscălele țărănești încă nu s'au liniștit pe deplin. Locuitorii comunei Poiana di n județul Dolj s'au resculat din nou. La cererea prefectului comandantul corpului I de armată a trimis două companii de infanterie din Calafat.—D. Ionel C. Brătianu, ministru de lucrări publice, a obținut un concediu de 8 zile, cu începere de la 15 corent. D. Dim. Sturza, prim-ministru, e însărcinat cu interimatul ministerului de lucrări publice până la reîntoarcerea titularului.—Studentii vor primi zilele acestea în capitală pe studentul-român Lucian Bolcaș de la Oradia-Mare. Delegații comitetului național studentesc vor însoți tot drumul până în București pe studentul Bolcaș.—Societatea studenților în știință va da Joi 18 cor. un prea frumos concert în sala Bragadiru, în folosul societății.—D. Petre Trofin, pensionar, fost funcționar telegrafo-poștal, a inventat un aparat foarte practic pentru scoaterea al modul cel mai repede, de zece ori mai iute ca cele existente, a păcurei din puțuri. D-sa a fost viu felicitat de mai mulți specialiști, pentru această invenție meritorie.

DIN STRINATATE

O telegramă din Constantinopol anunță că situația în Macedonia este gravă. Inchisorile sunt pline de oameni politici suspecți, mai ales bulgari.—Deputații francesi Derouled, Habert și Millevoye au fost arestați pentru că au intrat în cazarmă ca să ațâțe la revoltă regimentul comandat de generalul Roget.—Relativ la procesul Dreyfus iată câte-va amănunte: Când președintele Curței de apel i-a adus interogatorul Curței de Casație din Paris, Dreyfus a scos un strigăt de bucurie exclamând: In sfârșit pot să vorbesc! Iată inocența mea va eși la iveală! Apoi, plângând a zis: Mulțumesc, domnule! A doua zi Dreyfus a remis președintelui Curței de apel răspunsul la interogatorii.

JOCURI DISTRACTIVE

Șaradă de d. F. G. Antipa, Brăila

Sunt un munte, și 'n vechime
Veți putea să mă 'ntâlnești;
Prima parte ca propteală
Caută să o găsești;
Iar a doua, de mă crezi,
Lângă nasu-ți ai să vezi.

Metagramă de d. C. G. Economu, Loco

Cu D. sunt propozițiune
Cu R. un rău mare
Cu P. un arbore
Cu F. un adjectiv.

Problemă aritmetică de d. Vasile D. Enăceanu, Brăila.

Un om duce niște nucii la piață. El vinde la un mușteriu $\frac{1}{2}$ din nucile sale, plus $\frac{1}{2}$ de nucă, la al doilea mușteriu vinde $\frac{1}{2}$ din nucile rămase plus $\frac{1}{2}$ de nucă, la al treilea $\frac{1}{2}$ din nucile rămase plus $\frac{1}{2}$ de nucă și 'i mai rămâne 36 de nucii nevindute. Câte a avut el în total și câte a dat la fie-care?

Se acordă 3 premii: Deslegări se primesc până la 18 Februarie. Nu se mai alătură nici un cupon.

Deslegătorii jocurilor distractive

Din No. 6

Chestiunea matematică s'a rezolvat ast-fel: Vulpea mai face 140 de sărituri când e și ajunsă de epure (care face 112 sărituri).

Șarada e: *Tur-tu-rea.*

Au trimes deslegări exacte,

D-nele și d-rele Ruxandra C. Georgescu și Adelaida D. Niculescu, Brăila; Smaranda I. Popescu, gara Ianca; Ana Rădulescu, Craiova; Adelaida și Marietta G. Cochinchache, Brăila; Thythy, Giurgiu; Iosefina Sion, Loco; Al. Cecile Motzane, Ghimpați; Constanța Poenăreanu, Loco; Emilia Cerchez, Loco, Eglantine d'Epernay, Loco; Violetta, Giurgiu; Maria Frunză, Galați; Ziade Lerna, Brăila; Marie D. Iare, R.-Sărat. Marie Angelescu, Loco.

D-nii Gepangel-Ocna, Loco; Elias M. Demays Călărași; Iacov G. Popescu, gara Ianca; I. Popovici, Băilești; Paul Dănescu, Brăila; Aristodulo Bricegescu, Călărași; Georgică Kosman, Loco; Al. Mimiloiu-Phoebus-R.-Sărat; C. Constantinescu, Slatina; D. Gălliceanu, Călărași; A. Cernea, R.-Vâlcea; Calistrat C. Georgescu și George C. Georgescu, Brăila; Ion Dumitru, Vaslui; Năsturel, Tirgoviște; Rate Pompei, Bârlad; Ion Corvin, Birlad; Fampanion, Giurgiu; Ionel V. Dumitriu, Giurgiu; P. Negreanu, Călărași; P. Diaconescu, Berevoești-Ungureni; C. Popescu, Tergu-Jiu; Al. A. Chirițescu, Tulcea; Raul A. Sommer, Brăila; Ion Kioasa, elev, Bârlad, T. Căpraru, Bârlad; Avram Iarchy, Călărași; D. I. Popescu și M. Șapcă din Știrbeii; G. Z. Iordănescu, Pitești; Al. Părvulescu, Udub; Alex. Bucholtz Craiova; C. D. Iarca, R.-Sărat; Coleș, Valea Dragului; I. Carp, Tulcea; V. P. Ionescu, Iași; Un melancolic, Focșani; Theodor Lepădatu Botoșani; C. G. Economu, Loco; Hagi Ilie, student Loco.

Premiile au fost cîștigate de d-ra Englantine d'Epernay și d. Georgică Kosman, cari sunt rugați a trimite la redacție a primi volumul «Poesiile unei Regine».

MINISTERUL DE INTERNE

DIRECȚIUNEA GENERALĂ A INCHISORILOR

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștința amatorilor că, în ziua de 26 Februarie st. v., 1899, orele 4 p. m., se va ține licitațiune publică, cu oferte sigilate, la această Direcțiune generală, localul ministerului de interne, pentru darea în antrepriză a următoarelor lucrări ce urmează a se mai face la noul penitenciar Dof-tana:

1) Instalații pentru apa menajeră lei 30.000.

2) Construcția casei mașinelor lei 45.000.

3) Construcția coșului de fum la casa mașinelor lei 5.500.

Planurile, divisele și caetul de sarcini se pot vedea la cancelaria serviciului în toate zilele și orele de lucru.

Supra oferte nu se primesc.

No. 1044.

POȘTA REDACȚIEI

Gel. E ceva. Și altele.—*Sfinx.* Cu regret, nu.—*Narety.* Nu putem aceasta. E prea decolată. Altele, altele.—*A. N.* Găinești. Da, într'un număr viitor.—*Raf. Căz.* Da.—*Gerard.* Da, succesiv.—*P. A. M.* Ce ne pasă că ai scris și la alte reviste. E bucată slabă și pace. *C. Cost.* Slat. Nu se poate. Altele.—*Rițălovi.* „Sufletele obosite”, sint prea fără putere literară.—*L. Ver.* Trinitate-ne un stoc mai are să alegem.—*A. Sch. V.* E ceva în fie-care, dar sunt opere de începător: cuvinte deplasate ici colo,

fond la unele prea vechii, etc. etc. Epigrama se va publica. Vrem și altele. — *Il. Dem. Gh.* Fragmentul nu prea are viață de la sine și. Poate că toată drama e bună, dar ruptura e fără cap și coadă. Altele. — *Th. P.* Spune d-ta, poeziei asta:

*Cugetu-mi curat e ca o porumbiță-adultă
lar amorul meu ca o garoafă-cultă,
De aceea te iubesc, cu mare frenesie
Crudo, când te întâlnești în lungă câmpie.*

Vorba ceea: «Bună ziua Nea Istrate! — Cinci boboci de rață, frate».

Color l'altă în numărul viitor.

P. A. IONESCU

AVOCAT

— Stenograf al Camerei —

Consult 8—10 și 6—7.

Predă și lectii de Stenografie

No. 1 STRADA CRUCEA DE PIATRA No. 1

MINISTERUL CULTURII ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE

PUBLICAȚIUNE

No. 7288

Se aduce la cunoștința amatorilor că în ziua de 5 Aprilie a. c. orele 11 a. m. se va ține licitație publică în pretoriul acestui Minister pentru darea în întreprindere a confecționării mobilierului necesar liceului din Pitești.

Valoarea lucrărilor după devis, este de le 24290.

Ofertele vor fi sigilate și însoțite de recipisa Casei de Depuneri, sau a oricărei alte Administrații Financiare de Județ, cuprinzând garanția de 4 la sută, care se va completa pînă la 6 la sută la încheierea contractului.

Garanții în numerar și supra-oferte nu se primesc.

Art. 68—79, din legea comptabilității publice, sunt obligatorii.

Lucrările vor fi gata cel mai târziu pînă la 31 Iulie 1899 pentru fie-care 10 zile de întârziere, se va aplica o amendă de lei 100.

Concurenții sunt obligați să prezinte certificate de aptitudine și că au executat lucrări de asemenea natură și în bune condițiuni.

Condițiunile speciale și devisul se pot vedea a Minister, str. Diaconeselor în toate zilele de lucru la serviciul Construcțiilor.

Ministru (ss) *Miculescu*

Capul serviciilor (ss) *N. Dumitrescu*

**Lithografia +
Tipografia
Fabrica de Cartonage
Farmaceutice**

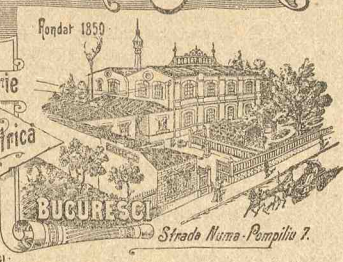
ALBERT BAER

Reșter 1859

Casa proprie
Usina motrice

TELEFON
TELEGRAM
BAER-BUCUREȘTI

Strada Alina-Pompiliu 7.

L'EXPOSITION

DE PARIS DE 1900

MAGASINUL de MANUFACTURA
SCHWEITZER & C-rie
— LA DUCIPAL —
București, Str. Lipscani, 66, București

Are onoare a înștiința pe stimata sa clientelă atât din Capitală cât și din provincie, că pentru sesoanele de toamnă și de iarnă a primit un bogat asortiment de *mășuri, brocheuri negre și culori, lănașuri, catifele, plușuri, picheturi și pânseturi.*

Toate în curent cu ultima cerință a modei. *Prețurile sunt atât de convenabile în cât onoarea noastră clientelă va fi pe deplin satisfăcută. Eșantioane se trimit după cerere în toată țara*

12.000 decaltri de vin vechi
de la 15 ani, natural
alb și negru din renumitele vie „**DEALUL ZORILOR**“, proprietatea d-lui **Const. Cârlova**, precum și 4000 decaltri Cognac, fabricat numai din vin curat vechi de la 10—12 ani, sunt de vânzare în total și în parte.

Pentru orice informații a se adresa în toate zilele în strada Visarion No. 4. București, la proprietar.

«L'Exposition de Paris» paraît régulièrement toutes les semaines depuis le 1-er Octobre 1898. (Un numéro toutes les semaines, une série toutes les 4 semaines).

Abonnement complet payable trimestriellement

Les Souscriptions aux abonnements à la publication complète, qui se composera de 120 numéros, soit 30 séries, sont reçues à la *Librairie Basile Nicolesco, 8 Str. Biserica Encl.*

à Bucarest, au prix de 66 fr. payable 6 fr. en souscrivant, 10 „ tous les trimestres.

— Splendide publication de luxe, grand format 0.38×0.28. L'Ouvrage renfermera environ 2000 gravures et 120 grandes planches hors texte, tirées en couleurs.

GRADINA

Preotul Ilie

Biserica Cotroceni—București—

Arbori fructiferi; Arbori pentru șosele; Arbori altoiți de ornament. Arbuști. — Plante urcătoare. — Brazil. Pomii austriaci, Thuya și altele. Asemenea și stupi de prășilă.

FABRICA ROMÂNĂ

DE BERE

E. LUTHER

Primul furnizor al Curții Regale

ȘOSEAUA BASARAB ȘI STR. ROSETTI
BUCUREȘTI

BERE EXCELENTĂ (En gros și En detail)
GRĂDINA DE VARĂ ȘI SALONUL
DE IARNĂ SLENDID DECORATE, SUNT
ILUMINATE CU LUMINĂ ELECTRICĂ
DIN UZINA PROPRIE

MÂNCĂRI RECI GUSTOASE
MUSICA MILITARĂ EXECUTĂ ARIELE
CELE MAI PLĂCUTE

Prețuri moderate. — Intrarea liberă

Cel mai recomandabil magazin de friserie este

„LA BRICIUL LUI CUZA”

STRADA ACADEMIEI SUBT HOTEL UNION
Firmă veche și cunoscută a d-lui Marin Ionescu

Pe lângă că e o plăcere a te rade, tunde și frisa în acest magazin, dar veți găsi tot-d'una diferite articole de Parfumerie și tualetă cu prețurile cele mai moderate.

Se fac abonamente lunare și à la carte
Nu uitați deci cunoscutul magazin de friserie
— „La Briciul lui Cuza” —

Atelier de Cismărie

— Str. Karagheorghievici No. 13 —

(în fața stab. Hugo)

unde ori-cine se convinge atât de formele cele mai noi de calitate și de soliditatea încălțămintelor cât și de prețurile moderate.

Cu stimă, IOAN VASILESCU.

A apărut în editura Tipografiei „MINERVA”

Strada Regală 6, București

„CALENDARUL MINERVEI”

— O publicație unică în felul ei —

„Calendarul Minervei” coprinde peste 100 de articole pe cât de interesante, pe atât de instructive. „Calendarul Minervei” coprinde o compoziție musicală de d. *Dinicu* și peste 100 splendide ilustrații — *ființe colorate.* —

„Calendarul Minervei” este însoțit de mai multe suplimente de artă pe hârtie de cretă (lustruită), are o foarte reușită hartă colorată a naționalităților din Austro-Ungaria; un esact plan în culori al orașului București.

„Calendarul Minervei” coprinde și o parte distractivă: peste 50 de ilustrații umoristice. „Calendarul Minervei” este alt-fel cel mai frumos, cel mai util și cel mai interesant Calendar din România.

— Se vinde cu 1 Leu 50 Bani în toată Țara —

Cel ce trimite Tipografiei l. 1.50, primește Calendarul franco în toată Țara